

“...พวกเราในขณะนั้นมีความเชื่อร่วมกัน และยึดมั่นเป็นแนวทางของการทำงานและการอยู่ร่วมกันอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ และในที่สุดเวลาก็พิสูจน์ว่า หลักการที่เรามีความเชื่อร่วมกันนั้นเป็นสัจธรรม...”

สืบสาย วศ. มศว สู่ ม.ทักษิณ

ดร.สมพร บัวทอง*

ท่านอธิการบดี ท่านอาจารย์ และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ

กระผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาพูดในวันนี้และให้พูดในหัวข้อเรื่องที่เปิดกว้างคือพูดเรื่องอะไรก็ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับงานสืบสาย วศ. มศว สู่ ม.ทักษิณ ก็คงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องย้อนอดีตบ้างเพราะอดีตทำให้เรามีปัจจุบัน เราจะใช้บทเรียนจากอดีตให้เป็นประโยชน์กับปัจจุบันได้อย่างไร เป็นเรื่องที่ทำทนายพอสมควร ส่วนเรื่องมองไปข้างหน้า ท่านมีปณิธานและวิสัยทัศน์ที่เขียนไว้ชัดเจนแล้ว กระผมคงจะขออนุญาตเสนอแนะสิ่งที่คิดว่าอาจจะขาดหายไปบ้าง

ในช่วงชีวิตที่เริ่มทำงานเมื่อปลายปี 2504 จนถึง 2510 เป็นช่วงเวลาที่ผมมีความสุขสนุกสนานผลิตผลงานมากกับการทำงานวิจัย สอนหนังสือผลิตปริญญาโทที่สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กชีวิตเริ่มต้นจากงานวิชาการบริสุทธิ์มาเป็นงานบริหารวิภาควิทยาการที่มีปัญหาสารพัด เมื่อได้รับคำสั่งให้มาปฏิบัติงานในตำแหน่งรองอธิการบดีวิทยาลัยวิชาการศึกษาสงขลาเมื่อปลายปี 2511 ที่ว่าเป็นงานบริหารวิภาควิทยาการสารพัด ก็เพราะในตอนเริ่มรับนิสิตปีแรกนั้น วิทยาลัยวิชาการศึกษาสงขลาไม่อยู่ในสภาพที่พร้อมจะเปิดดำเนินการได้เลย ไม่ว่าจะมองในแง่มุมใด ปัจจุบันจำเป็นที่เอื้ออำนวยการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยมนุษย์หรือปัจจัยที่ไม่ใช่มนุษย์ แทบจะเรียกได้ว่าเป็นศูนย์ เราเริ่มงานกันด้วยอาคารว่างเปล่า 2 หลัง เป็นอาคารเรียนที่ไม่มีแม้แต่เก้าอี้จะนั่งเรียน 1 หลัง อาคารหอพักที่ไม่มีเตียงนอน 1 หลัง บ้านพักอาจารย์ไม่มีแม้แต่หลังเดียวไฟฟ้าไม่มี กลางคืนต้องใช้ตะเกียงเจ้าพายุ น้ำประปาไม่มี ต้องใช้น้ำบ่อแทน หนังสือตำราตำราที่เป็นหัวใจของการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่มีแม้แต่เล่มเดียว มีเงินงบประมาณดำเนินการ 30,000 บาท มีอาจารย์ 7 คน บุคลากรอื่น ๆ ไม่กี่คน บริเวณวิทยาลัยเป็นป่ารก แอ่งมีชาวบ้านพานักอาศัยมาเก่าก่อนอยู่ด้วยถึง 64 หลังคาเรือน

*ศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวอย่างเหล่านี้เป็นภาพของความไม่พร้อมอย่างกว้าง ๆ รายละเอียดปลีกย่อยนั้น พูดวันหนึ่งไม่จบ แต่แล้วเราก็ต้องรับนิสิตรุ่นแรกมาจากที่ต่าง ๆ กันทั่วประเทศ 119 คน นิสิตที่เรามีทั้งหญิงและชาย แล้วจะอยู่กันอย่างใดเมื่อมีหอพักอยู่หอเดียว มองย้อนกลับไปแล้ว เป็นเรื่องเหลือเชื่อจริง ๆ ที่จะมีสถาบันอุดมศึกษาก่อกำเนิดขึ้นมาในสภาวะที่แปลกประหลาดเช่นนั้น แต่ก็เกิดมาแล้วจริง และอยู่รอดมาได้จนถึงทุกวันนี้ คำถามมีว่า เราทำงานกันอย่างไร มีอะไรเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้เราสามารถแก้ปัญหา เอาชนะอุปสรรคนานัปการจนถึงขั้นเปิดดำเนินการเรียนการสอนได้ และค่อย ๆ พัฒนาชุมชนวิชาการเล็ก ๆ ของเราให้เจริญเติบโตทีละน้อย จนผ่านพ้นสภาวะวิกฤตดังกล่าวข้างต้นนั้นได้ในระยะเวลาเพียงไม่กี่ปี

กระผมจะไม่พูดรายละเอียด จะขอพูดเฉพาะหลักการที่พวกเราในขณะนั้นมีความเชื่อร่วมกัน และยึดมั่นเป็นแนวทางของการทำงานและการอยู่ร่วมกันอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ และในที่สุดเวลาก็พิสูจน์ว่าหลักการที่เรามีความเชื่อร่วมกันนั้นเป็นสัจธรรม

กระผมมีความเชื่อตั้งแต่ยังเรียนหนังสืออยู่ว่า สังคมจะดีหรือเลวอยู่ที่คน ถ้าสมาชิกของสังคมเป็นคนดีมีคุณภาพแล้ว ย่อมจะร่วมมือร่วมใจกัน สร้างสรรค์และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปได้ ไม่ว่าจะมีปัญหาลำบากยากเข็ญเพียงใดก็ตาม คนดีมีคุณภาพคืออย่างไร ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี นักการศึกษาคนหนึ่งของไทย พร่ำสอนสานุศิษย์ของท่านเสมอว่า คนดีมีคุณภาพนั้น จะมีความรู้ดีอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีคุณธรรมที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตที่ดีด้วย คุณธรรมที่ท่านอาจารย์เน้นหนักหนาได้แก่ ความเป็นผู้มีคารวธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม คารวธรรม หมายถึงการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ประทุษร้ายทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ สามัคคีธรรมหมายถึง การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เห็นอกเห็นใจกัน เมตตา เอื้ออาทรกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่อิจฉาริษยากัน ส่วนปัญญาธรรมเป็นเรื่องของการใช้ความคิดที่เป็นเหตุ เป็นผล ไตร่ตรอง ด้วยความรอบคอบในการคิด การพูด การเขียน และการกระทำใด ๆ ทั้งปวง คุณธรรมทั้ง 3 ประการนี้ เป็นรากฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เป็นหลักปฏิบัติที่ประเสริฐ ที่จะนำความเจริญและความสงบสุขให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคม

ความเชื่อที่ว่าสังคมจะดีหรือเลวอยู่ที่คน บวกกับความเลื่อมใสศรัทธาในคำสอนของท่านอาจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ทำให้กระผมได้คิดว่า การจะสร้างและพัฒนาสังคมนั้นต้องสร้างและพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีคุณภาพให้ได้ และผู้มีภาระหน้าที่ในการสร้างก็ต้องยึดหลักคุณธรรมแห่งความเป็นมนุษย์ที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และการประพฤติปฏิบัติตนด้วยอย่างเคร่งครัด เป็นที่น่ายินดีที่คณะครูอาจารย์ที่มีอยู่ไม่กี่ท่านในขณะนั้น มีความเห็นพ้องต้องกันกับความคิดดังกล่าวนี้ ดังนั้นเราจึงได้หลักการการทำงานร่วมกัน ได้อุดมการณ์ในการปลูกฝังอบรมนิสิตซึ่งเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมร่วมกัน ในการทำงานทั่ว ๆ ไปนั้นเรายึดความสมัคสามัคคีเป็นที่ตั้ง ผนึกกำลังเป็นหนึ่งเดียว เคารพให้เกียรติกัน รับฟังความคิดเห็นของกันและกันด้วยความใจกว้าง และที่สำคัญเราใช้เหตุผลในการกระทำใด ๆ ทั้งหมดทั้งปวง ในด้านการสอนนั้นเรามีปณิธานที่มั่นคงว่า จะต้องปลูกฝังอบรมนิสิตให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพให้ได้ ดังนั้นเราพยายามมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม 3 ประการที่กล่าวแล้ว โดยให้น้ำหนักเท่าเทียมหรือมากกว่าวิชาการความรู้ที่เราเข้มงวดมากอยู่แล้ว กระผมเองพูดเสมอว่า ครูที่สอนวิชาการอย่างเดียวนั้นเป็นครูไม่ถึงครึ่งหนึ่งของความเป็นครู นิสิตรุ่นแรก ๆ นั้นน่ารักและน่าชื่นชมอย่างยิ่ง เขาเห็นปัญหา เข้าใจปัญหา และให้ความร่วมมือในทุก ๆ อย่างเป็นอย่างดี

ผมยังมีความรู้สึกขอบคุณ ยังรักและผูกพันกับนิสิตเหล่านี้อยู่จนถึงทุกวันนี้ ด้วยการใช้หลักการแห่งความเป็นมนุษย์ที่ดีขึ้นการปฏิบัติงานทั้งหลายทั้งปวงเพียงภายในระยะเวลาไม่กี่ปี เราได้เห็นผลที่เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนยิ่ง สังคมวิทยาลัยวิชาการศึกษาสงขลาของเรา ค่อยเติบโตก้าวหน้าผ่านพ้นวิกฤติการณ์แห่งความไม่พร้อมได้ด้วยดี และเรายู่กันด้วยความสงบสุข สันติ ร่มเย็น ประสบการณ์จากสงขลาและประสบการณ์ตลอดชีวิตการเป็นครูที่ยึดมั่นแนวคิดนี้ในการปฏิบัติงาน พิสูจน์ยืนยันความเชื่อมั่นว่า สังคมใดที่สมาชิกส่วนใหญ่ยึดถือคุณธรรม 3 ประการดังกล่าว เป็นหลักในการทำงาน และการประพฤติปฏิบัติต่อกัน สังคมนั้นสันติสุข และพัฒนาก้าวหน้าไปด้วยความราบรื่น ในทางตรงกันข้าม สังคมใดที่สมาชิกปฏิบัติต่อกันด้วยความก้าวร้าว ไม่เคารพให้เกียรติกัน ถือความคิดเห็นและประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ ขาดความเมตตาเอื้ออาทรกัน ขาดเหตุขาดผลในการคิด การพูด การกระทำต่าง ๆ สังคมนั้นจะวุ่นวาย ไม่มีระเบียบวินัย เกิดมีปัญหานานาชนิด กลายเป็นสังคมอนาธิปไตยไปในที่สุด

ในสังคมมนุษย์ทั่วไปนั้น มีปรากฏการณ์ที่น่าเป็นห่วงอยู่อย่างหนึ่งคือ ความเจริญทางด้านวัตถุนั้น ถ้ามักและรวดเร็วเกินไป มักจะมีผลกระทบผกผันกับความเจริญทางความรู้สึนึกคิดและจิตใจของคน โดยเฉพาะถ้าคนนั้นไม่เข้มแข็งพอและสังคมไม่มีมาตรการใดที่จะช่วยเหลือหรือให้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวได้ เหลือว หลังไปดูช่วงชีวิตที่ผ่านมา 64 ปี กระผมได้เห็นความเปลี่ยนแปลงมากมาย และรวดเร็ว ในด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ ความเจริญทางวัตถุและอื่น ๆ รวมถึงความเปลี่ยนแปลงในด้านสภาพความเป็นอยู่ สภาวะจิตใจ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้คนในสังคมโดยทั่วไป ในขณะที่ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ โดยเฉพาะในทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลให้เกิดความเจริญทางวัตถุมากขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยนั้น มีสัญญาณบอกเหตุว่าคุณภาพของมนุษย์ในด้านคุณธรรม 3 ประการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น กลับเสื่อมถอยลงอย่างรวดเร็วเช่นกัน ปัจจุบันนี้ผู้คนจำนวนมากมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรงมากขึ้น แม้กระทั่งในกลุ่มของผู้ที่มีการศึกษา หรือผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้นำ เป็นผู้บริหารประเทศชาติบางคนก็มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่มีสัมมาคารวะ ใช้สติปัญญาในทางที่ก่อให้เกิดสามัคคีเภท ยึดประโยชน์ของตนและของพวกพ้องเป็นใหญ่ ทำร้ายกันทั้งในทางวาจาและจิตใจ ไม่เคารพให้เกียรติเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน แม้กระทั่งผู้มีวัยวุฒิคราวพ่อ สตรีที่เป็นเพศแม่ และเด็กที่อ่อนแอกว่า บางคนไม่เคารพให้เกียรติแม้กระทั่งตนเองไม่อยู่กับร่องกับรอยเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา ไม่ใช้ปัญญาไตร่ตรองให้รอบคอบ ในการคิด การพูด การกระทำ เป็นผลให้เกิดวิกฤตศรัทธา ไร้สาระสาย ปั่นป่วนอลเวง ไปทุกแห่งหน

เมื่อเหลียวมองไปที่สภาพชีวิตประจำวันของคนทั่วไป เราจะพบเห็นความเป็นอยู่ที่ไม่สงบเย็น ไม่เรียบง่าย ไม่ถ้อยทีถ้อยอาศัยกันเหมือนเมื่อก่อน เมืองไทยปัจจุบันนี้ไม่ใช่สยามเมืองยิ้มเสียแล้ว แต่เป็นสยามเมืองยิ้มไม่ออก การที่ผู้บริหารบ้านเมืองบางคนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่มีคุณธรรมที่พึงาม บริหารงาน ผิดพลาดเป็นผลให้ประเทศชาติประสบหัตถภัยทางเศรษฐกิจในขณะนี้ ทำให้ผู้คนมีชีวิตที่เคร่งครัด ไร้แรง แ่งขึ้นกัน เห็นแก่ตัวมากขึ้น ต่างคนต่างทำทุกอย่างเพื่อความอยู่รอด ขาดความเอื้ออาทรกัน สังคมมีปัญหา นานาชนิด ปัญหาอาชญากรรมร้ายแรง ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน ที่บ่งบอกถึงความวิปริต ในทางความรู้สึกนึกคิดและจิตใจมีมากขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อ ในขณะที่ผู้คนทั่วไปต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยการประหยัดทุกทางเท่าที่จะทำได้ ผู้บริหารประเทศที่ควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีกลับดื่มไวน์ ขวดละเป็นหมื่นเป็นแสน มีโซ่ปลาการ์เวียเป็นของแกล้มเสียด้วย คนมั่งคั่งร่ำรวยบางคนใช้จ่ายเงินทอง

อย่างเปิดเผย ในลักษณะที่แปลกประหลาดยากที่จะอธิบายได้ มีการจัดโต๊ะจีนเลี้ยงถึง ทำพิธีแต่งงานถึง แต่งงานแล้วเป็นที่เอิกเกริก ในขณะที่คนยากคนจนมีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น ไม่พอกิน บางคนอดอยาก ถึงกับหิวตายไปก็มี ซึ่งเป็นข่าวพร้อมกับแมงแต่งงานเมื่อปลายปีที่แล้ว คำกล่าวที่ว่าเมืองไทยนี้ดี ในนามีปลา ในนามีข้าว ไม่เป็นจริงเสียแล้วในกลุ่มคนบางกลุ่มและเป็นกลุ่มใหญ่เสียด้วย ความแตกต่างหรือช่องว่างคนมี กับคนจน ระหว่างผู้มีเปรียบทางโอกาส และผู้ด้อยโอกาสที่มีมากอยู่แล้ว กำลังขยายกว้างมากขึ้นทุกที เพราะการ กระทำของบุคคลที่ขาดคุณธรรม ไร้ความสำนึกรับผิดชอบ ความแตกต่างหรือช่องว่างดังกล่าวนี้ เป็นเรื่องยาก ที่จะเข้าใจได้ในกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสและยากจน ความไม่เข้าใจนี้เป็นอันตรายที่น่าสะพรึงกลัวอย่างยิ่ง ในสังคม ไทยปัจจุบันที่ภาวะเศรษฐกิจกำลังวิกฤตอย่างรุนแรง

เพราะเหตุใดคุณธรรมของความเป็นมนุษย์ที่ดีจึงเสื่อมถอยลง ทั้งที่บ้านเมืองมีความเจริญขึ้น ท่านผู้รู้หลายท่านอธิบายว่า สาเหตุที่สำคัญ คือ ความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยีที่ก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว นั้นเอง ความเจริญดังกล่าวเป็นผลจากที่ประเทศเราเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเน้นหนักการพัฒนา อุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อเนื่องไปถึงวิถีการดำรงชีวิตของผู้คน ที่เคยชินกับการเป็นอยู่ที่ เรียบง่ายในสังคมเกษตรกรรม ผลกระทบของการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ที่มีต่อสภาพชีวิตและจิตใจของผู้คน มีรายละเอียดพิสดารมากเกินกว่าที่พูดถึงในที่นี้ โดยสรุปแล้ว กล่าวเป็นสมมติฐานได้ว่าความเจริญทางวัตถุและ เทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับคุณธรรมของมนุษย์ แต่เป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ ถ้าสมมติฐานนี้เป็นจริง คุณธรรมของผู้คนในอนาคตจะเป็นอย่างไร จะถดถอยลงขนาดไหน เพราะความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการ ต่าง ๆ นั้นหยุดยั้งไม่ได้ มีแต่วันวันจะยิ่งเพิ่มพูนทวีขึ้น มีผู้กล่าวว่าปัจจุบันนี้มีเทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้นทุก 10 นาที ดังนั้น ถ้าแลไปข้างหน้าอีก 64 ปี เท่าที่กระผมเหลียวมองข้างหลังในขณะนี้ อะไรจะเกิดขึ้น วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีจะต้องเปลี่ยนแปลงอย่างสุดที่จะคาดเดาได้ สังคมโลกจะเจริญถึงไหนก็เหลือที่จะจินตนาการ แล้วเราจะทำอย่างไรกับคุณธรรมแห่งความเป็นมนุษย์ที่ดี

ย้อนกลับมาดูเฉพาะสังคมมหาวิทยาลัยแห่งนี้บ้าง มีความเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด คล้ายคลึงกับสังคมไทยทั่วไปหรือไม่ สมมติฐานที่กล่าวไว้เมื่อครู่เป็นจริงกับสังคมนี้หรือไม่ กระผมมาเริ่มงาน บุกเบิกสร้างวิทยาลัยวิชาการศึกษาสงขลาเมื่ออายุ 34 ปี ขณะนี้อายุ 64 ปีแล้ว ในช่วงเวลา 30 ปีที่ผ่านมา เห็นได้ ชัดว่าสังคมวิชาการแห่งนี้ มีความเจริญเติบโตสูงขึ้นมากทีเดียวในทางกายภาพ ทั้งกำลังขยายไปก่อสร้างที่จังหวัด พัทลุงอีกด้วย ปัจจุบันเอื้ออำนวยการเรียนการสอน ทั้งในด้านทรัพยากรมนุษย์และปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์ ก็จะมี มากหลากหลาย ในด้านวิชาการก็คงขยายงานกว้างขวางกว่าเดิมมากเช่นกัน อนุมานจากการเปลี่ยนเป็น มหาวิทยาลัยใหม่ถึง 3 ครั้ง ครั้งแรกเปลี่ยนจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาสงขลาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ครั้งที่สองนี้ยาวมีการกิจกรรมครอบคลุมไปทั่วภาคใต้ ไม่ใช่เฉพาะที่สงขลา จึงเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ และครั้งล่าสุด คือวันนี้เมื่อปีที่แล้วก็เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่มีความเป็น เอกเทศเต็มภาคภูมิ โดยรวมแล้วกล่าวได้ว่าสถาบันวิชาการแห่งนี้ มีความเจริญก้าวหน้าในด้านกายภาพและด้าน ขอบข่ายสาขาวิชาการมากทีเดียว ส่วนคุณธรรมแห่งความเป็นมนุษย์ที่ดี อันเป็นจุดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของ วิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้น จะยังคงมีอยู่หรือถดถอยลงเพียงใด ท่านสมาชิกปัจจุบันคงทราบดี ผมได้มีโอกาสอ่าน ปณิธานและวิสัยทัศน์ในการพัฒนามหาวิทยาลัยทักษิณแล้ว เห็นเน้นหนักไปในเรื่องความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีและถูกต้อง แต่ในด้านคุณธรรมแห่งความเป็นมนุษย์ที่ดีดูจะขาดหายไป ไม่ปรากฏชัดแจ้งในที่ใด

คำถามจึงมีว่าสมมติฐานที่กล่าวเมื่อครู่นี้ เป็นจริงกับสังคมวิชาการแห่งนี้ด้วยหรือไม่ ถ้าเป็นจริง เราจะทำอย่างไรกันดี

ขณะนี้ในวงการศึกษาระดับชาติ ได้มีความเคลื่อนไหวในหมู่นักคิด นักวิชาการและนักการศึกษา ให้เร่งปรับเปลี่ยนระบบและระเบียบวิธีการศึกษาเสียใหม่ เพื่อลดปัญหาทางสังคมที่เพิ่มมากขึ้นอย่างน่าเป็นห่วงยิ่ง และเพื่อให้สอดคล้องกับสังคมโลกที่กำลังเปลี่ยนจากสังคมอุตสาหกรรมมาเป็นสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ ไร้พรมแดน ในด้านข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นแทนที่จะฝึกคนให้เป็นเครื่องมือ เป็นเครื่องจักรที่ดีของอุตสาหกรรมการผลิต อันเป็นผลให้พัฒนาการด้านความรู้สึคนึกคิดและจิตใจตกต่ำลง การศึกษาในระบบใหม่เน้นหนักไปที่การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่ดีเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นที่จะเตรียมคนให้มีคุณภาพ รู้จักคิด รู้จักใช้สติปัญญา ใฝ่หาความรู้ มีความเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งมีคุณธรรมที่งดงาม สามารถและพร้อมที่จะปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขสมควรแก่สภาพ ในสภาพของสังคมใหม่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ในฐานะที่ผมเคยเป็นสมาชิกของสถาบันแห่งนี้ ปัจจุบันก็ยังมีความรู้สึกผูกพันอยู่เสมอ (รู้สึกเลยไปถึงว่าสงขลาเป็นบ้านที่สองของผมตลอดมา) กระผมอยากเห็นมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นผู้นำการศึกษาระบบใหม่เป็นตัวอย่างที่ดีในการพัฒนาคนในด้านคุณธรรมอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม วิทยาการใหม่ทั้งหลายคนสามารถเรียนรู้ได้ทันกันหมด โดยเฉพาะในยุคข่าวสารข้อมูลไร้พรมแดน แต่ความรอบรู้วิทยาการไม่ช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข หากปราศจากคุณธรรมที่จำเป็นของการอยู่ร่วมกันและคุณธรรมที่จำเป็นของการอยู่ร่วมกันนี้ กระผมอยากเสนอให้มหาวิทยาลัยทักษิณ รื้อฟื้นคาวธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรมขึ้นมาเป็นคุณธรรมประจำสถาบัน เพราะเป็นหลักปฏิบัติที่ประเสริฐ ปฏิบัติได้จริง

ขออนุญาตแสดงความคิดเห็นในด้านวิชาการสักเล็กน้อย ผมไม่อยากจะเห็นมหาวิทยาลัยใหม่แห่งนี้เดินตามรอยมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้ว การจะเปิดสอนสาขาวิชาใดนั้น น่าจะมีลักษณะความเฉพาะตัวที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนใคร โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยใกล้เคียง เลือกเปิดแต่น้อยแต่มีความเป็นเอกและเข้มข้น และไม่ควรผลิผลามรีบเร่ง ต้องแน่ใจว่าเรามีทรัพยากรที่มีคุณภาพพอเพียงที่จะทำได้ดี มีประสิทธิภาพเสียก่อน ถ้าเราเดินตามมหาวิทยาลัยอื่น เราจะไม่มีอะไรเป็นของตนเองและไม่มีโอกาสจะเป็นผู้นำได้ และถ้าเรารับร้อนเปิด เราจะผลิตบัณฑิตชั้นสองอย่างที่มีมหาวิทยาลัยใหม่บางแห่งประสบมาแล้ว การเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบนั้น ไม่จำเป็นจะต้องมีขอบข่ายกลุ่มวิชาการมากมายหลายสาขา ผมมีความคิดเข้าข้างตัวเองว่า มหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ คือมหาวิทยาลัยที่สามารถทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นมนุษย์ที่ดีและมีคุณภาพสูง

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ กระผมเชื่ออย่างยิ่งว่า ถ้ามหาวิทยาลัยแห่งนี้จะยึดหลักปัญญาธรรม สามัคคีธรรม และคารวธรรม เป็นแนวทางปฏิบัติโดยเคร่งครัดและสม่ำเสมอ ทั้งในด้านการพัฒนาความเป็นเอกในเชิงวิชาการ การบริหารงานทั่วไป รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติต่อกันในหมู่สมาชิกทั้งหมด โดยเฉพาะผู้บริหารและอาจารย์ซึ่งจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มหาวิทยาลัยแห่งนี้ จะเจริญก้าวหน้าไปด้วยความรวดเร็ว ราบรื่นเป็นชุมชนวิชาการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน มีความร่มเย็น สงบสุข สันติ โดยแท้จริง

ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง

ปฐกถา ในงาน “สืบสาย วศ. มศว สู่ ม. ทักษิณ”

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา

1 พฤศจิกายน 2540